

Täysistunto

Tiistai 12.10.2021 klo 14.04—17.59

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 174 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 168/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.33 **Työministeri Tuula Haatainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut sosiaali- ja terveystalouden toimialalla toimivien sidosyksiköiden siirtymäaika säännöksen muuttamista koskevan hankintalain muutosesityksen. Muutoksessa esitetään pidennettäväksi hankintalain 174 §:n sosiaali- ja terveystalouden toimialalla toimivien sidosyksiköiden sallitun ulosmyynnin prosenttiosuutta koskevaa siirtymäaika yhdellä vuodella siten, että siirtymäaika päättyisi 31. joulukuuta 2022.

Esityksellä turvataan hyvinvointialueita koskevan uudistuksen toimeenpanoa siten, että hankintalain 15 §:n mukaisten sosiaali- ja terveystalouden toimialalla toimivien sidosyksiköiden siirtymäajan päättymisestä johtuvat liiketoiminnan mukauttamistoimenpiteet eivät muodostuisi kohtuuttomiksi hankintayksiköille sekä näiden sidosyksiköille. Lain on tarkoitettu tulevan voimaan 1. päivänä tammikuuta 22.

Tässä samassa yhteydessä totean myös, että hallitusohjelmaan sisältyvät hankintalain koskevat kirjaukset ovat erillisessä valmistelussa meillä työ- ja elinkeinoministeriössä ja niihin liittyvät esitykset tuodaan eduskunnalle myöhemmin, arviolta vuoden 22 alkupuolella. Eli tämä esitys nyt kiireellisenä koskien tätä sosiaali- ja terveydenhuollon osuutta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu. — Keskustelu on päätynyt. Asia lähetetään talousvalio... — Ahaa, otetaanpas pieni takapakki. Oliko niin, että edustaja Lindénillä on siellä puheenvuoro? — No niin, edustaja Lindén.

15.35 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Anteeksi — painoin nappia kyllä ajoissa, mutta siinä näytti olevan pieni viive.

Halusin tässä yhteydessä kiinnittää huomiota siihen, että tätä hankintalain jatkouudistettaessa on erittäin tärkeää, että esimerkiksi julkiset yhteisöt pääsisivät sellaiseen ase-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2021 vp

maan, kun kilpailuneutraliteetti tällä hetkellä rajaa tämän, sanottaisiinko, kilpailun piirissä olevan eli yksityiset ostot julkisyhteisöiltä erittäin kapeaksi.

Otan esimerkiksi suuren HUS-laboratorion, joka tuottaa laboratoriopalveluja noin puolella siitä yksikköhinnasta, siis omakustannushinnasta, mitä esimerkiksi avoimella sektorilla laboratorioden hinnat tällä hetkellä ovat. Se on kuitenkin rajattu siihen 5 prosenttiin tai enintään 500 000 euroon. Ja tässä tapauksessa, kun on suuresta yksiköstä kysymys, se 500 000 euroa tulee hyvin äkkiä vastaan.

Vastaavasti pieneltä paikkakunnalta mainitsen vaikkapa teollisuuspaikkakunta Uudenkaupungin. Siellähän on tilanne, tai ainakin hetki sitten vielä oli, sellainen, että yksityisellä työterveyshuollolla ei ole käytössään omaa kuvantamisyksikköä. Ja kun sitten pitäisi käyttää julkista, eli tässä tapauksessa Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin julkista kuvantamista, niin samalla tavalla tässä tulee vastaan tällainen raja. Itse asiassa asiakkaita tulee sitten lähetettäväksi monien kymmenien kilometrien päähän vain sen takia, että ei voi käyttää kaupallisessa merkityksessä sitä julkisomisteista yksikköä.

Eli kysymys on siis juuri näistä kilpailuneutraliteetin piirissä olevista hankintarajoista. Tämä on asia, joka on minun mielestäni jatkovalmistelussa. Siihenhän EU-direktiivi antaa itse asiassa väljemmät mahdollisuudet kuin mikä Suomen nykyinen lainsäädäntökäytäntö tällä hetkellä on.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Reijonen.

15.37 Minna Reijonen ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esille ovat nousseet nämä julkiset hankinnat, ja varsinkin nyt, kun sote astuu voimaan, niillä tulee olemaan aika iso merkitys, koska on mieletön määrä sopimuksia, satoja ja tuhansia sopimuksia, mitkä menevät uudelleenarvioitaviksi ja muuttuvat, ja myös kilpailutuksiinhan tämä sote vaikuttaa valtavasti. Nämä julkiset hankinnat tulevat sikäli sitten mietintään uudemman kerran, ja se vaatii todella paljon sitä osaamista, hankintaosaamista. Sitä tarvitaan kunnissa, sitä tarvitaan sairaanhoitopiireissä ja varsinkin näillä hyvinvointialueilla, ja se voi olla sillä tavalla, että kun kilpailutuksia tehdään, niin välttämättä se hyvinvointialueen etu ei ole sama kuin kunnan etu tai sairaanhoitopiirin etu, niin että siinä todella paljon tarvitaan tällaisista lakiosaimista.

En tiedä, onko tarpeeksi varauduttu siihen, mutta tuntuu, että tästä on liian vähän puhuttu. Se vaikuttaa paikallisiinkin yrityksiin, ja varsinkin, jos kilpailutukset ja muut tehdään hirveän laajoina kokonaisuuksina eikä sitä pilkota, voi olla, että lähialueyrittäjät eivät pääse lainkaan mukaan näihin kilpailutuksiin. Pitäisin aika tärkeänä, että julkisten hankintojen osaamiseen kannattaa panostaa, ja on tärkeää, että pienetkin yrittäjät pystyvät aina osallistumaan tällaisiin kilpailutuksiin. [Kim Bergin välihuuto]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

15.38 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Vaikka tässä nyt on kyse tästä käyttöoikeussopimuksien aikarajan jatkamisesta vuoden loppuun saakka, niin oli hyvä kuulla, mitä ministeri tuossa sanoi, että sitten on kuitenkin valmistelussa varsinaisesti niitä julkisiin hankintoihin liittyviä lainsäädäntöuudistuksia. Edustaja Lindén tuossa ihan oikein nosti esille sen, että kun täällä eduskunnassa viime kaudella käsiteltiin tätä hankintalakia, niin siitähän tehtiin tiukempi kuin mitä direktiivi olisi antanut myöden. Muistelen, että se raja olisi ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2021 vp

lut, oliko peräti 750, kun nyt se Suomessa laitettu raja on 500. Että siinä mielessä ajattelen näin, että Suomessa välillä ei käytetä edes kaikkea sitä EU-säätelyn mahdollistamaa väljyyttä, kun tehdään sitten sitä kansallista lainsäädäntöä tiukemmaksi.

Mutta toisaalta olen kyllä myös huolissani sitten siitä, että tässä tulevassa hyvinvointialuemallissa oikeasti sitten niillä alueellisilla pienillä toimijoilla tulevaisuudessakin olisi mahdollisuus olla siellä mukana tarjoajina, ja jos ajatellaan vaikkapa näitä erilaisia sosiaalipalveluihin liittyviä palveluntarjoajia, niin kyllä se huoli on nyt tällä hetkellä melkein niin päin, että he pelkäävät sitä, että ei ole mahdollisuutta — eivät niinkään nämä julkiset yksiköt, vaan enemmänkin se puoli. Nämä pienet palveluntarjoajat — jotka sitten niillä pienillä paikkakunnilla tarjoavat monesti naisvaltaisia työpaikkoja — ja heidän tuleva roolinsa tässä hyvinvointialueella on ehkä nyt se, mihin kannattaa kyllä sitten siinä lainvalmistelussa, kun julkisia hankintoja ollaan viemässä eteenpäin ja tekemässä muutoksia, kiinnittää aivan erityistä huomiota.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.